

## Seisukohad Emumäe kõrgendatud avaliku huviga riigimetsa majandamise kohta

### Võttes arvesse, et

- 1) kõnealune mets asub **100% Emumäe maastikukaitsealal**, mille kaitse-eesmärk on kaitsta pinnavorme, sealhulgas Emumäge, maastikuilmet, elustiku mitmekesisust, metsa- ja poollooduslikke kooslusi ning kaitsealuseid liike;<sup>1</sup>
- 2) Keskkonnaõiguse Keskus on Päästame Eesti Metsad MTÜ tellimisel koostanud õigusliku analüüsi RMK uuendusraiate kohustuse kohta ning jõudnud mh järgmistele järeldustele:
  - a) Metsaseaduse sätetest ei tulene Riigimetsa Majandamise Keskusele sõnaselget kohustust uuendusraiet (lage- ja turberaie) teha. Kuigi uuendusraie on de facto kõige efektiivsem metsauuendamise viis, ei kohusta ükski analüüsis mainitud õigusakt RMK-d seda tegema.
  - b) RMK põhiülesanne on talle majandada antud riigimetsa majandamine (MS § 48 lg 1). Metsa majandamise mõiste on defineeritud MS §-s 16: metsa majandamine hõlmab metsa uuendamist, kasvatamist, kasutamist ja metsakaitset.
  - c) Vastuseks Päästame Eesti Metsad MTÜ 6.11.21 teabenõudele on RMK kinnitanud, et puudub õigusakt, mis välistaks püsimeetsanduse riigimetsas;
- 3) Metsaseadusest<sup>3</sup> tulenevalt on metsadel **ökoloogiline, majanduslik, kultuuriline ja sotsiaalne väärtus** ning mets on defineeritud kui „ökosüsteem, mis koosneb metsamaast, sellel kasvavast taimestikust ja seal elunevast loomastikust“;
- 4) kohalikud elanikud kasutavad Emumäel kasvavat metsa eelkõige **puhkemetsana** ning **sportimiskohana** (tuntuim sündmus igasuvine on Rakke Rattamaraton), samuti loodusturismiteenuste pakkumise ja vähemal määral koriluse eesmärgil;
- 5) Emumägi koos oma vaatetorni, puuskulptuuride, puhkekohtade, matkaradade ja seiklusradadega on **oluline vaatamisväärsus Väike-Maarja vallas**;
- 6) kõnealune mets on **valdavalt looduslikult kujunenud segamets**, kus kohati on hall-lepp küll enamuses, aga samuti on esindatud arvukalt teisi erinevas vanuses puuliike, nt kuusk, mänd, arukask, pihlakas, haab jne.;
- 7) Emumäel on suur taimestiku ja loomastiku mitmekesisus, näiteks lindudest on tavalisemate liikide kõrval märgatud **laanepüüd** ja **porri** ning 16. septembril toimunud kaasamiskoosolekul ajalgi torkasid silma rähnide tegevusjäljed surnud hall-leppadel, ülelendav sabatihaste salk ning **hallpea-rähn**;
- 8) metsalinnustiku kompleksindeksi (53 liiki) trendi alusel **vähenes Eestis perioodil 1983-2018 metsalinnustiku arvukus 26% võrra**. Liigispetsiifiliste arvukushinnangute ja trendide alusel on metsalinnustiku arvukus käsitletud perioodil vähenenud keskmiselt 42 600 - 58 800 paari võrra aastas. Paiksete liikide, samuti okasmetsaliikide ja metsaspetsialistide arvukused näitavad suuremaid langusi, võrreldes rändsete, leht- ja segametsadega seotud liikidega ning generalistidega, mis viitab eelkõige kohalikele põhjustele ja mõjuritele meie metsamaastikus<sup>4</sup>;
- 9) Emumäe lähistele jäävates küldes, eelkõige Tammikus, Väike-Tammikus ja Kärus on RMK teinud majandusmetsades ulatuslikke, maastikupilti muutvaid lageraieid.

<sup>1</sup> <https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019009>

<sup>2</sup>

[https://media.voog.com/0000/0036/5677/files/RMK%20uuendusraiate%20anal%C3%BC%C3%BCs\\_K6K\\_aprill%202022.pdf](https://media.voog.com/0000/0036/5677/files/RMK%20uuendusraiate%20anal%C3%BC%C3%BCs_K6K_aprill%202022.pdf)

<sup>3</sup> <https://www.riigiteataja.ee/akt/MS>

<sup>4</sup> [https://www.eoy.ee/hirundo/files/Nellisi\\_Volke\\_2019-1.pdf](https://www.eoy.ee/hirundo/files/Nellisi_Volke_2019-1.pdf)

## Teeme järgmised ettepanekud:

- 1) **Välistada Emumäel igasugune uuendusraie**, lähtudes sellest, et maasikukaitsealal on esmatähtis kaitsta metsa ökoloogilist, kultuurilist ja sotsiaalset väärtust. Majanduslikul eesmärgil on tehtud ja tehakse uuendusraieid Emumäe piirkonnas nii riigi- ja erametsades, mis ei ole kaitsealad. Nii nagu nendes majandusmetsades raiudes ei ole praktiliselt üldse arvestatud muude kui majanduslike eesmärkidega, on õiglane ja tasakaalukas mitte suruda peale majanduslikke eesmärke kaitsealale.
- 2) **Lubada sanitaar- ja/või valikraiet selleks, et hoida kasutatavana ja ohutuna Emumäel välja kujunenud teedevõrgustikku**, mida mööda sporditakse ja jalutatakse, rikkumata sealjuures metsapinnast ja kõnealuseid teid rasketehnikaga.
- 3) Viia Emumäe metsades läbi **vääriselupaiga uuring**, mille käigus saaks muuhulgas teha kindlaks kohad, mis võivad tulevikus kõige potentsiaalsemalt vääriselupaigaks kujuneda, kui nad seda juba praegu ei ole.
- 4) Viia Emumäel läbi **linnustiku-uuring** ning paigaldada koostöös vallaga infotahvel Emumäel pesitsevate lindude kohta.

Kusjuures Maaülikooli teadlased on hall-lepikute kohta eraldi välja toonud järgmist: „Loodushoiu seisukohast ei ole vananevates puistutes midagi halba. Seest õõnsad jalalseisvad ja maapinnal pehkinud jämedad lepatüved on rõõmuks paljudele liikidele, kes neid meelsasti elupaigana kasutaksid.“<sup>5</sup>

- 5) Kuna 77% eestimaalastest pooldab riigile kuuluva tulundusmetsa majandamist püsimeetsana<sup>6</sup>, võib kaaluda mõne senise metsamajandamise praktikaga võrreldes **alternatiivse võtte katsetamist Emumäel** koos kohalike ja metsaekspertidega väljaaadatud piiratud alal.

Maaülikooli teadlane Hardi Tullus on kirjutanud huvitavalt näiteks **koridorkultuuride võttest**:

„Hall-lepikut saab aga hõlpsasti kujundada mõne teise puuliigi puistuks, rakendades koridorkultuuride võtteid. Niisiis, kui majandus ei soosi enam energiapuidu kasvatust, saab metsaomanik viljakal kasvukohal kujundada oma lepatüve ümber kuusikuks, tammikuks, saarikuks vms. Pioneerpuuliigina on hall lepp vahepeal parandanud teiste metsapuude kasvuolusid ning pakub noores eas külmahelladele okaspuudele turvet. Tammele võib hall lepp olla ka ajepuu, kes stimuleerib tamme kõrguskasvu ja aitab kaasa laasumisele. Seega on hallil lepal nagu igal teiselgi meie looduses kasvaval puuliigil oma loodusväärtus ja ka kasutusvõimalused. Ta kasvab edukalt seal, kus inimene on senise maakasutuse unarusse jätanud. **Loodust tuleb usaldada ja õppida säästvalt kasutama seda, mida ta meile pakub.**“<sup>7</sup>

---

5 [http://eestiloodus.horisont.ee/artikkel4700\\_4623.html](http://eestiloodus.horisont.ee/artikkel4700_4623.html)

6 <https://elfond.ee/uudised/metsauuring-2023>

7 <http://www.eestiloodus.ee/index.php?artikkel=862>

Lugupidamisega ja heale koostööle lootes.

Agur Nõmm, Tammiku küla  
Aire Kundla, Käru küla  
Aita Veersalu, Mäiste küla  
Dagne Virkola, Tammiku küla  
Hando Kuntro, Salla küla  
Jüri Aavik, Imukvere küla  
Kaia-Liisa Metsson, Tammiku küla  
Kustav Kuntro, Salla küla  
Liina Steinberg, Tammiku küla  
Ly Niinelaid, Käru küla  
Maie Steinberg, Tammiku küla  
Maive Sepp, Imukvere küla  
Mari Metsson, Tammiku küla  
Mart Lankots, Salla küla  
Piret Lankots, Salla küla  
Piret Smagar, Kaavere küla ([piret.smagar@gmail.com](mailto:piret.smagar@gmail.com))  
Sirje Aavik, Imukvere küla  
Tiia Saart, Käru küla ([tiiasaart@gmail.com](mailto:tiiasaart@gmail.com))